

Karl Ove Knausgård får hverdagens småtterier til at blive litterær meditation i ‘Arendal’

Foto: Sølve Sundsbø

LOTTE THRANE

14.11.2025

BØGER // ANMELDELSE – “Det er ikke mindst i beskrivelserne af hverdagens småtterier, at Karl Ove Knausgård er eminent”, skriver forfatter Lotte Thrane om Karl Ove Knausgårds roman *Arendal*. “Ingen kan som han få os til at følge med i trivialiteter som supermarkedsbesøg og situationen ved middagsbordet. Og glimtvis også til kampene mellem fornuft og følelse, som fylder alt for vores hovedperson, som er mindre interessant”.

Arendal, den femte bog i **Karl Ove Knausgårds** *Morgenstjerne*-serie, tager os tilbage til dengang, man betalte med kontanter, ringede fra fastnettelefoner og tændte (og røg) cigaretter i ét væk. Vi er i 1976!

Syvert Løyning, far til den Syvert, der i anden bog i serien, *Ulvene fra evighedens skov*, fandt sin afdøde fars kærlighedsbreve fra en kvinde i Sovjetunionen, er stadig i live, og her på vej hjem fra forretningsrejse i bil gennem et iskoldt og mørkt Norge,

hvor den mystiske og foruroligende stjerne, der har givet serien navn, kun nævnes i glimt. Alligevel er den apokalyptiske stemning fra seriens fire tidligere bøger til stede – for ”mørket siver op fra enorme underjordiske reservoirer og breder sig ud over landskabet”, som der står tidligt i romanen.

KARLOVE KNAUSGÅRD *ARENDAL*

PÅ DANSK VED SARA KOCH | ROMAN | LINDHARDT OG RINGHOF

Syvert senior, der dog kun er 35 år gammel i *Arendal*, har problemer med bilen. Den bryder sammen, så han må have den på værksted og overnatte i byen Arendal, hvor han er vokset op. Han tager ind på et hotel, selvom hans mor bor i byen, og han går derefter rundt på må og få i den mennesketomme og tilfrosne by, besøger og snakker lidt med folk, han kender eller bare møder, drikker en masse fadøl og kører en formålsløs tur ud på det frosne sund i den lånte bil.

Karl Ove Knausgård sender hilsener til sin tidligere roman

Selvom Arendal er en virkelig by i det virkelige Norge, sendes der med det navn hilsener til den første bog i serien, den med de 9 fortællere med forskellige interesser og livsopfattelser, hvor den første var litteraturprofessoren *Arne Dal*! Og sådan er det altid hos Knausgård, tingene og begivenhederne hænger sammen, eller de hænger netop ikke sammen.

Knausgård kan jo noget, som få andre kan

I hvert fald gør de det ikke for denne bogs hovedperson, han tumler med svære, eksistentielle problemer. Han er dybt forelsket i russiske Asja, men han er samtidig bundet af pligtfølelser til familien med kone og to sønner hjemme i Sandefjord. Han kan ikke finde ud af hvilket liv han skal vælge – om han overhovedet *kan* vælge.

Der sker ikke synderligt meget i romanen, der forløber over de fire dage, det tager for Syvert at sætte bilen på værksted, tilbringe en nat i Arendal, køre i lånebil hjem til et par dage i familiens skød i Kristiansand – og så tilbage til værkstedet mandag for at hente sin egen bil.

Eller til det øjeblik, hvor han beslutter sig for den telefonopringning, der vil ændre hans liv. Det er romanens cliffhanger. Bryder hovedpersonen ud af sit pligttyngede ægteskab, der er sandet til i trivialiteter, og rejser over til sin store kærlighed Asja? Det ved vi ikke før næste bog i serien!

Men hvem er denne Syvert med det sigende efternavn Løyning? Syvert kan se syner. Han oplever undertiden det, der skal ske om et øjeblik, lige før det sker. Han har forudannelser – dog ikke om sin kommende død med bilen kørt i fjorden, men der er jo også et helt år til, fristes man til at sige. Forudannelserne og synerne har han altid haft, men de kommer i hastig rækkefølge i de fire dage, der er romanens realtid.

Foto: Amrei-Marie, Wikimedia Commons

Det medvirker altsammen til hovedpersonens uafklarethed, der da også forstærkes af hans imponerende alkoholforbrug – han har brændevin i bilens handskerum, vodka i et skab i kælderen og whisky i snavsetøjskurven hjemme. Og til det lille middagsselskab, som han og konen holder søndag, er det ham, der bundet flasken med cognac. Hvorefter han bliver fuld og begynder at tale over sig. Eller tale som den, han tror, han ønsker at være.

Natten i Arendal har åbnet en kløft mellem det kendte og det ukendte, både i byen og i Syverts eget liv. Og det er del af en større fortælling, som er Morgenstjerneseriens omdrejningspunkt om stjernen som varsel om det ondes komme og om døden. Om evolution, tro og videnskabens grænser. Om hverdagsliv og evigt liv og alt det midt mellem. Det uforklarlige overfor det videnskabelige.

Her er mange spor, og i denne roman vikler de sig ind i hinanden – mest som hovedpersonens personlige uafklarethed, der spejles i hans natlige bilkørsel ude på den frosne fjord, hvor bilen heller ikke lader sig styre.

Flere bøger på vej

Selvom *Arendal* deklarereres som sidste bind i serien, ender den altså med en cliffhanger. Og Knausgård har da også selv udtalt, at han ikke kan nøjes med fem bøger til det, han har at sige. Med denne roman er han gået videre i sine diskussioner om forholdet mellem det kendte og det ukendte, om meningen med det hele – her i

form af et litterært rum, hvor hans romanperson gives mulighed for netop at grunde over alt dette, og hvor det fletter sig ind i hans hverdagsliv.

Det er ikke mindst i beskrivelserne af hverdagens småtterier, at Knausgård er eminent. Ingen kan som han få os til at følge med i trivialiteter som supermarkedsbesøg og situationen ved middagsbordet. Og glimtvis også til kampene mellem fornuft og følelse, som fylder alt for vores hovedperson.

Her må jeg så sige, at det ikke rigtig lykkes for Knausgård i denne bog at få skabt interesse for romanens hovedperson, Syvert Løyning. Han forbliver lidt kedelig og uinteressant.

Men Knausgård kan jo noget, som få andre kan, for hans evne til at skrive, også om det meget trivielle, er tæt forbundet med at han skriver så langt – dog kun godt 300 sider i denne bog. Når han skriver om det nære og hverdagsagtige, kan vi som læsere oplever de intense beskrivelser som en form for meditation.

Og det kender jeg ingen andre, der kan.

Læs også Freja Cæcilie Petri Bondgaards anmeldelse af samme forfatters essaysamling *Kødets ingeniører* her.

Eller klik dig videre til andre boganmeldelser her.

Karl Ove Knausgård

Lotte Thrane

POV Weekend

LOTTE THRANE

Lotte Thrane er forfatter og universitetsforsker, mag.art. og dr.phil. i nordisk litteratur. Det kultur-, kunst- og personalhistoriske har, gerne med et feministisk perspektiv, været en gennemgående linje i hendes forfatterskab. Hun har bidraget med talrige artikler og antologibidrag og har skrevet en ræk...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00